

Af: Mette Bro Platz, ph.d.-studerende, Forskningsenheden for Almen Praksis i Odense/Esbjerg - mplatz@health.sdu.dk

PH.D.-CUP VINDER

"Kys frøen" – når specialer mødes

Forestil dig, at du sidder i din konsultation sammen med en speciallæge fra sygehuset. I drøfter komplekse patienter. Måske har I en faglig drøftelse af den nyeste behandling inden for et givent område, eller I drøfter andre udfordringer. I mit ph.d.-projekt undersøgte jeg sådanne møder mellem specialer som en innovativ vej til at udvikle samarbejdet mellem almen praksis og sygehus. Her kan du læse om de foreløbige resultater.

Tæt tværsektorielt samarbejde mellem almen praksis og hospitaler er afgørende for kvalitet og effektivitet i et sammenhængende sundhedsvæsen. Patientrelateret kommunikation mellem den praktiserende læge og sygehuslægen foregår typisk via henvisninger, epikriser, korrespondancer og telefonopkald. Den skriftlige kommunikation er asynkron og kan vanskeliggøres af divergerende forventninger, muligheder og krav i almen praksis og på sygehuse. Ved at samle specialister fra forskellige fagområder, f.eks. en praktiserende læge og en hospitalslæge, forventes samarbejdet at kunne styrke både de praktiserende lægers og sygehuslægernes faglige indsigt.

En spirende frø

Idéen til mit ph.d.-projekt "Kys frøen – når specialer mødes" opstod gennem et samarbejde mellem praktiserende læger, sygehusspeciallæger, cheflæger og forskere med tilknytning til Sygehus Lillebælt og Forskningsenheden for Almen Praksis, Odense/Esbjerg. Man oplevede et behov for tættere samarbejde om de komplekse patienter, og idéen om fysiske specialemøder på tværs af sektorer med fokus på specifikke patienter opstod. En styregruppe bestående af praksiskonsulenter, cheflæger og forskere udviklede en model for specialemøder, der blev defineret som et fysisk møde, hvor en sygehusspeciallæge besøger den praktiserende speciallæge i almen medicin for at drøfte komplekse patienter evt. med deltagelse af patienten selv.

Arbejdstitlen "Kys frøen" var inspireret af eventyret "Frøprinsen", hvor en prinsesse modvilligt må invitere en frø ind i sin egen verden, før forvandlingen til noget værdifuldt kan finde sted. Selv da det akademiske projekt tog form, hang titlen ved som en metafor for specialemøderne, hvor både praktiserende læger og hospitalslæger må være villige til at invitere den anden sektor fysisk ind i egen hverdag og klinik. Det er et skridt, der kan virke som en ekstra belastning i en i forvejen presset hverdag, men det kan bære frugt, når man først tager springet. Er det i det fysiske, nære møde mellem sektorerne, at samarbejdet for alvor kan forandre sig?

Det eksisterende tværsektorielle samarbejde

Forud for projektstart afholdt vi interviews med et udvalg af de deltagende praktiserende læger og sygehuslæger for at afdække deres oplevelser af det eksisterende tværsektorielle samarbejde og deres forventninger til specialemøderne. Læger på tværs af sektorer oplevede, at samarbejdet var præget af fragmenteret kommunikation og manglende forventningsafstemning. Dette truede potentielt deres oplevelse af autonomi og kompetence, og kun i begrænset omfang oplevede speciallægerne et fælles patientansvar.



Mette Bro Platz formidlede sit projekt så fornemt til Ph.d.-cuppen på DSAM's årsmøde 2026, at hun endte med både blomster og pokal. Her viser hun hun også den rekvisit, hun havde valgt at tage med. Foto: Mogens Folkmann Andersen.

Specialemøderne

I et efterfølgende feasibility-studie med deltagelse af seks hospitalsafdelinger fra Sygehus Lillebælt (lungemedicin, gastroenterologi, pædiatri, kardiologi, endokrinologi og palliativ enhed) og 23 almen praksis-klinikker fra optageområdet undersøgte vi derfor, hvorvidt specialemøder er gennemførlige og implementerbare i det danske sundhedsvæsen, og hvordan de påvirker det tværsektorielle samarbejde.

De deltagende klinikker fik tilbudt tre specialemøder fra hvert speciale á to timers varighed med minimum 4 uger imellem. Klinikken fik besøg af den samme speciallæge alle tre gange. De praktiserende læger blev honoreret pr. case drøftet på specialemødet, og hospitalslægernes løn var betalt af afdelingen. Data blev indsamlet gennem registreringsskemaer efter hver case-gennemgang og via deltagerinterview.

Foreløbige resultater viser, at alle indrullerede klinikker og specialer gennemførte projektet. Langt hovedparten af klinikkerne gennemførte størstedelen af de planlagte møder. De fleste deltagere oplevede, at to møder inden for hvert speciale var nok. Der blev drøftet godt 2000 specifikke cases, men patienten deltog kun sjældent. De primære årsager til drøftelse var spørgsmål om behandling og diagnostisk usikkerhed, og i en del cases var det oplevelsen, at en planlagt henvisning blev unødvendig eller udskudt. Møderne indeholdt desuden bl.a. undervisningsseancer, overordnede faglige drøftelser samt drøftelser om mundtligt og skriftligt samarbejde. Ofte deltog både personale, ansatte læger og ejerlæger.

Deltagerinterviewene indikerer, at specialemøderne har bidraget positivt til det tværsektorielle samarbejde. Deltagerne fremhæver særligt muligheden for at opbygge personlige relationer på tværs af sektorer, at udvikle en fælles forståelse af hinandens arbejdsområder, at dele viden og at styrke den faglige udvikling. Derudover synes specialemøderne at kunne forbedre kvaliteten af den skriftlige kommunikation ved at understøtte en mere præcis og målrettet formidling af relevante oplysninger begge veje. Samlet set synes disse forhold at skabe bedre forudsætninger for sammenhængende patientforløb. Blandt de oplevede udfordringer fremhæves, at møderne og den tilhørende planlægning kan være tidskrævende og vanskelig at forene med en økonomisk bæredygtig drift for både almen praksis og sygehus. Derfor blev justeringer af bl.a. antal møder, varighed, form og frekvens foreslået.

Perspektiver for fremtiden

Specialemøder er gennemførlige og implementerbare, men der er behov for justeringer for at sikre en bæredygtig implementering både organisatorisk og ressourcemæssigt. Almen praksis og hospitaler er en heterogen masse, og implementeringen bør tilrettelægges i henhold til lokale forhold. Specialemøder kan bidrage til at styrke det tværsektorielle samarbejde og derigennem sikre bedre patientforløb og en oplevelse af et sammenhængende sundhedssystem for både patienter og læger. En fremtidig model vil kræve hjælp til planlægning af møderne, f.eks. via en regional koordinator.

Projektet har modtaget støtte fra Novo Nordisk Fonden, Region Syddanmarks pulje for fri og strategisk forskning, Region Syddanmarks Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalg.

4 HOVEDPUNKTER

- Det eksisterende samarbejde er præget af fragmenteret kommunikation og manglende forventningsafstemning.
- Specialemøder er gennemførlige i almen praksis, men kræver justeringer forud for implementering.
- Specialemøder kan styrke det tværsektorielle samarbejde gennem relationsdannelse, vidensdeling og forbedret kommunikation.
- Specialemøder kan understøtte mere sammenhængende patientforløb.